

Надія Кічера

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Інформація є одним із основних ресурсів публічної політики та управління. Дослідники виділяють даний ресурс поряд з силою, законом, грошима тощо. В сучасних умовах саме інформація набирає все більшої ваги і впливу, при цьому мається на увазі не лише актуальна, об'єктивна, достовірна інформація, але і дезінформація, яка впливає на суспільні, економічні, політичні процеси. Достовірна, ґрунтовна інформація є основою ефективної роботи систем та інститутів, у тому числі політичних, управлінських. Прийняття ефективного та раціонального рішення, розробка якісної, результативної політики неможлива без володіння належною аналітичною інформацією.

Процеси інформатизації та динамічного поширення інформаційно-комунікативних технологій сприяють активізації та полегшенню діалогу між владою та громадянським суспільством. Гнучка система реагування та співпраці неможлива без збору, аналізу та використання інформаційних ресурсів. Необхідною умовою функціонування та ефективного виконання повноважень чи то органами державної влади різних рівнів, чи то органами місцевого самоврядування є врахування та використання аналітичної інформації.

Функціонування регіональних органів виконавчої влади, а також інституцій місцевого самоврядування повинно бути максимально ефективним, що передбачає вільний доступ всіх мешканців територіальної громади до якісних послуг, їх участь у розвитку громади та території, дієвий вплив на рішення та політичний курс влади. Не менш важливою є аналітична інформація для

розробки та реалізації плану розвитку громади, починаючи від її формування і до ефективної поточної роботи органів місцевого самоврядування, спроможності громади, стратегічного планування її розвитку [5].

Аналітична інформація – це відомості, отримані з перевірених, співвіднесених фактів, які зібрані та опрацьовані таким чином, щоб відповідати вирішенню конкретного завдання [2, с. 34]. Релевантними категоріями є також інформаційно-аналітична діяльність та інформаційно-аналітичне забезпечення. Інформаційно-аналітична діяльність представляє собою особливий напрям інформаційної діяльності, пов'язаний з виявленням, опрацюванням, збереженням та поширенням інформації у сфері управління, політики, економіки та інших сферах суспільної життєдіяльності [6, с. 5]. Відповідно, «інформаційно-аналітичне забезпечення – це сукупність технологій, методів збору та обробки інформації, що характеризує об'єкт управлінського впливу (соціальні, політичні, економічні та інші процеси), специфічних прийомів їхньої діагностики, аналізу та синтезу, а також оцінки наслідків прийняття різних варіантів політичних рішень» [6, с. 5].

Серед дослідників питань аналітики та аналітичної інформації С. Телешун, А. Пугач, В. Ребало, Т. Стоколос, І. Рейтерович та інші. Зокрема, Сергій Телешун виділяє наступні якісні риси аналітичної інформації: цінність (корисність), точність, достовірність, повнота, оперативність, коректність [6, с. 10]. Крім того, якість інформації залежить від таких характеристик як вірогідність, надійність, своєчасність, важливість тощо. Отримана з різних джерел інформація лише тоді стає важливою та корисною, коли проаналізована, оброблена, максимально точно витлумачена за допомогою релевантних методів. Крім того, необхідним є постійний, систематичний збір інформації, тобто моніторинг ситуації, явища чи проблеми, в тому числі з метою їх моделювання та прогнозування. Відтак існує потреба в постійному функціонуванні кваліфікованих інформаційно-аналітичних підрозділів, або ж співпраці органів державної влади і місцевого самоврядування з аналітичними чи науково-аналітичними, експертними інституціями з метою забезпечення ефективного регіонального розвитку та отримання інформації з метою прогнозування та запобігання кризам, виявлення можливих ризиків та загроз. Подібна практика функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування дозволить максимально задовольняти потреби споживачів, забезпечувати потреби та вирішувати проблеми тих чи інших громад чи регіонів. Відповідні підрозділи (наприклад, департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю, чи відділ інформаційно-аналітичного забезпечення та комунікації з громадськістю, інформаційно-аналітичний відділ, відділ аналітичної роботи тощо) з визначеною періодичністю повинні готувати інформацію, яка передбачає моніторинг громадсько-політичних настроїв населення, оцінку суспільно-політичної ситуації в області на основі аналізу можливих джерел інформації [2, с. 36], за потреби у формі відповідного аналітичного продукту. В інформаційну епоху важливим є також аналіз електронних носіїв інформації, зокрема релевантних проблематиці сайтів, не

лише офіційних, але і соціальних мереж, а також місцевих і регіональних ЗМІ, у тому числі критичних.

При органах влади та органах місцевого самоврядування також важливим є компетентне функціонування інформаційного підрозділу. Зазвичай його діяльність спрямовується на вирішення трьох основних завдань: забезпечення участі громади у вирішенні питань місцевого значення, формування довіри громадськості до місцевої влади та публічне визнання її діяльності. Структура підрозділу залежить від ресурсів та обсягу завдань органу влади. Це може бути відділ, ціле управління (центр), що має у складі окремі відділи.

Серед інформаційно-аналітичних матеріалів виділяють інформаційно-аналітичні документи, коментарі, статті, огляди, рецензії, листи, розслідування тощо. Так, аналітичний документ є потужним інструментом і може слугувати багатьом цілям у процесі вироблення політики [7, с. 16]. Однак, основною «метою аналітичного документа є: надати вичерпну й переконливу аргументацію для обґрунтування рекомендацій щодо політики, що їх представлено в документі, а отже, слугувати інструментом для вироблення й ухвалення рішень і бути закликком до дій для цільової аудиторії» [7, с. 19]. Готуючи аналітичний документ, варто детально проаналізувати процес вироблення політики у визначеній сфері, а процес дослідження повинен бути спрямований на пошук відповідей на наступні питання:

- На який етап (етапи) процесу вироблення політики ви намагаєтесь вплинути аналітичним документом?

- Які стейкхолдери були (є) залучені на кожному етапі процесу вироблення політики?

- Чи визначено чітко проблему, яку необхідно розв'язати?

- Чи можна її сформулювати двома реченнями?

- Чи маєте ви достатньо вичерпні доводи на підтримку вашого твердження, що проблема існує?

- Чи ви окреслили й оцінили можливі варіанти політики, які допомогли б цю проблему розв'язати?

- Які оціночні критерії ви застосували?

- Чи вирішили ви, якому альтернативному варіанту віддати перевагу?

- Чи маєте ви достатньо вагомі доводи для того, щоб аргументовано обстоювати обраний варіант політики проти інших? [7, с. 17].

Підготовка інформаційно-аналітичного продукту це складний і ретельний процес дослідження і аналізу. Важливим є використання актуальної, різнопланової, достовірної інформації, розробка відповідної методології її збору та опрацювання. У даному випадку мова йде про первинну інформацію і доречність соціологічних, статистичних методів. Зокрема важливими та інформативними є опитування, анкетування, інтерв'ю та інші соціологічні дослідження, які покликані оцінювати активність населення тої чи іншої громади в процесі її розвитку, в тому числі з метою вибору найкращої форми громадської участі. Крім посередництва соціологічного інструментарію, місцеві органи влади та самоврядування можуть отримувати інформацію безпосередньо, зокрема через загальні збори, зустрічі, обговорення,

консультації, обраних представників, виконавчі комітети [1]. Громадськість повинна мати змогу та відповідні механізми для того, щоб поділитися своєю думкою та ідеями про поточні потреби, проблеми, можливі майбутні плани, про громаду в цілому. Дана інформація повинна бути кваліфіковано зібрана, узагальнена, донесена до відповідних інституцій чи посадових осіб у формі того чи іншого інформаційного чи аналітичного продукту з метою як найефективнішого регіонального чи локального урядування.

Важливим в ефективності роботи та забезпеченні потреб регіонального розвитку різних рівнів є спілкування між департаментами, управліннями та іншими підрозділами, обмін інформацією, досвідом та проблемними питаннями в самих управлінських інституціях або між ними. Саме тому доречною може бути практика регулярного проведення сесій запитань і відповідей, семінарів, тренінгів для представників різних підрозділів, у тому числі різних органів де вони могли б обмінюватися думками та досвідом. На основі подібної роботи інформаційно-аналітичні підрозділи можуть виробляти відповідні рекомендації не лише стосовно поточного та стратегічного регіонального розвитку, але і налагодження, покращення чи скоординування роботи інституції регіонального публічного урядування.

У випадку, коли інформаційно-аналітичний супровід потрібний з метою формування стратегічного плану розвитку громади чи регіону, можливих перспектив, важливими є не лише професіоналізм та ефективність роботи органів влади та місцевого самоврядування, активна участь громадськості, наявність відповідного діалогу з метою вирішення поточних проблем, але і робота по формуванню зовнішньої привабливості регіону. У даному випадку інформаційно-аналітичний продукт повинен бути спрямований та містити рекомендації для органів влади і місцевого самоврядування щодо формування привабливості території для партнерів та інвесторів. Корисною у даному випадку стане популяризація інформації щодо кількості і складу населення, площі громади, бюджетних показників, участі у міжнародних проектах, даних про кількість підприємств, ринків, закладів громадського харчування, інформації про транспортну інфраструктуру, склад керівництва в області, районі чи ОТГ з необхідними деталями, даних про готові публічні інвестиційні проекти, актуальні повідомлення, чинні оновлені документи (бюджет, плани соціально-економічного розвитку, рішення) тощо [4].

Таким чином, інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень органами державної влади та місцевого самоврядування має ґрунтуватися на аналізі предметних сфер управлінської діяльності та виділенні пріоритетних програмно-цільових установок, завдяки чому забезпечується: створення оптимальних умов для ефективного функціонування держави в цілому та регіону зокрема; поліпшення основних економічних показників, збільшення зайнятості населення; залучення зовнішніх інвестицій, підтримка найбільш значущих інноваційних проектів; планування і збільшення податкових надходжень, стабілізація фінансово-бюджетної сфери, ефективне управління і контроль фінансових потоків; розвиток інфраструктури та

ефективне управління системами соціального забезпечення, охорони здоров'я, освіти, житлово-комунального господарства тощо [3].

Отже, інформаційно-аналітична діяльність є важливою складовою управлінського процесу, передумовою прийняття ефективних управлінських рішень. Інформаційно-аналітична робота дозволяє зібрати дані різного характеру в цілісну картину, спрогнозувати сценарії розвитку процесу, вплив різних факторів, можливі перспективи та наслідки прийняття того чи іншого рішення органами публічного управління. Необхідним є моніторинг та систематичне надходження аналітичної інформації, її опрацювання та зберігання, що зокрема дозволяє фіксувати зміни та основні тенденції у тій чи іншій сфері. Важливою умовою належного інформаційно-аналітичного забезпечення є своєчасність та актуальність аналітичної інформації.

1. Аналітичний звіт за підсумками міжрегіонального дослідження участі громадськості у процесах об'єднання та розвитку територіальних громад. Одеський інститут соціальних технологій, Всеукраїнська ГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення». Одеса, 2016. 104 с.
2. Демчина Л.І. Аналітична інформація як засіб підготовки управлінських рішень органами місцевого самоврядування. *International Academy Journal Web of Scholar*. 4(46), April 2020. С. 32-37. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_wos/30042020/7044
3. Дегтяр О. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень у діяльності органів державної влади. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 3. С. 30–36.
4. Інформаційна відкритість громади: цілі, завдання, інструменти. Бібліотека місцевого самоврядування / Методичний посібник. Вінниця, 2019. 38 с.
5. Спроможність громади. *Децентралізація. Глосарій*. URL: <https://decentralization.gov.ua/glossary> (дата звернення 14.08. 2021 р.).
6. Телешун С. О. Інформаційно-аналітична діяльність в державному управлінні: навч.-метод. матеріали / С. О. Телешун, І. В. Рейтерович. К.: НАДУ, 2013. 36 с.
7. Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Пер. з англ. С. Соколик. Наук. ред. пер. О. Кілієвич. К.: «К.І.С.», 2003. 120 с.